

V KOMUNITĚ ZÍSKANÉ RESPIRAČNÉ INFEKČIE A RACIONÁLNE VYUŽITIE CEFALOSPORÍNOV III. GENERÁCIE

MUDr. Dagmar Kučerová
NÚSCH, a.s. Bratislava
v spolupráci s Richter Gedeon

AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIE (ARO), (ARI- ACUTE RESPIRATORY INFECTION)

Akékoľvek akútne infekčné ochorenie dýchacích ciest s teplotou alebo bez teploty ako je:

- nádcha,
- rinofaryngitída,
- tonzilitída,
- sinusitída,
- otitis media,
- laryngitída,
- tracheitída,
- bronchitída,
- bronchiolitída,
- pneumónia a bronchopneumónia

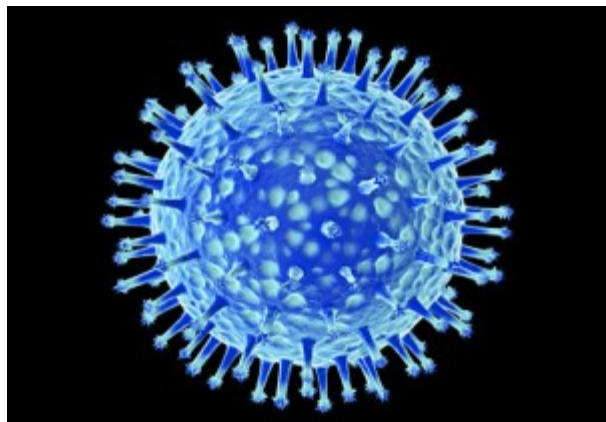
PRÍČINY RESPIRAČNÝCH INFEKCIÍ

- Horné dýchacie cesty
80% vírusová etiológia (chrípka-influenza, parainfluenza, RSV, adenonovírusy, rinovírusy, EBV iné respiračné vírusy) 20% bakteriálna etiológia
- 50 % práceneschopnosti
- Riziko bakteriálnej superinfekcie
- Dolné dýchacie cesty – častejšie bakteriálna etiológia

PRÍZNAKY CHRÍPKY

- Náhly nástup
- Horúčka (nad 38°C)
- Respiračné príznaky ako kašeľ, bolesť hrdla, nádcha
- Celkové príznaky- bolesti hlavy, kĺbov, svalov a zimnica

Liečba symptomatická
Bez ATB !!!

KOMPLIKÁCIE CHRÍPKY

- Zápal pľúc, zápal priedušiek
- Zhoršenie existujúcich chronických ochorení
- Zápaly stredného ucha
- Zápaly prínosových dutín
- GIT
- CNS
- Úmrtie maximum (11 úmrtí) v SR - sezóna 2002/2003

**Superinfekcie,
liečba ATB podľa citlivosti**

AKÚTNA BRONCHITÍDA

- Diagnostika
  - ARI a kašeľ s alebo bez vykašliavania spúta menej ako 3 týždne
  - Bez klinických príznakov pneumónie
  - Purulentné spútum neznamená nevyhnutne bakteriálnu infekciu
- Sérologické vyšetrenie, stanovenie vírusov alebo spútum na kultiváciu sa spravidla nerobí rutinne [C]
- Výnimočne *Mycoplasma pneumoniae*(sezónne), *Chlamydia pneumoniae* (vzácne)
- RTG hrudníka nie je indikované pokiaľ sú prítomné nasledovné príznaky [B]:
  - Akútny kašeľ a spútum s príznakmi akútnej
  - Frekvencia srdca <100 úderov/min
  - Dychová frekvencia <24 dychov/min
  - Orálna teplota <38° C
  - Fyzikálne vyšetrenie pľúc nevykazuje známky lokálnej konsolidácie

NAJČASTEJŠIE PATOGÉNY SPÔSOBUJÚCE BAKTERIÁLNE RESPIRAČNÉ INFEKTY

- **Akútna bronchitída + akútna exacerbácia CHOCHP**

Haemophilus influenzae, Streptococcus pneumoniae, Mycoplasma pneumoniae, Chlamydia pneumoniae., Brahmanella catarrhalis, Staphylococcus aureus

- **Komunitná pneumónia**

Streptococcus pneumoniae, Mycoplasma pneumoniae, Chlamydia pneumoniae, Haemophilus influenzae

- **Akútna sinusitída**

Streptococcus pneumoniae, Haemophilus influenzae

BAKTERIÁLNE RESPIRAČNÉ INFEKČIE

ETIOLOGICKÝ AGENS

INFEKČIE HORNÝCH DÝCHACÍCH CIEST –

BRATISLAVSKÝ KRAJ PRVÝ POLROK 2012

	počet	AIB	AMC	BAC	CIP	CLI	CLR	COT	CTR	CTX	CXM	DOX	ERY	OFL	OXA	PNC	TTC
<i>Haemophilus influenzae</i>	1635	94	94	x	99	x	99	70	x	x	94	100	x	100	x	x	x
<i>Moraxella catarrhalis</i>	4182	100	100			x	99	91	x	x	99	99	97	100	x	x	99
<i>Neisseria meningitidis</i>	149	x	100			x	x	41	95	86	100	x	100	x	x	x	100
<i>Staphylococcus aureus</i>	3944	97	x			81	x	98	x	x	x	100	74	0	97	x	95
<i>Streptococcus agalactiae</i>	316	100	x	x	0	64	x	87	100	x	x	x	64	98	x	100	58
<i>Streptococcus betahaemolyticus</i>	252	100	x	x	x	76	x	98	99	x	x	x	71	99	x	100	89
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	3302	x	100	100	100	81	100	90	x	x	100	x	75	99	x	84	93
<i>Streptococcus pyogenes</i>	1474	x	x	x	x	91	100	87	100	x	x	x	89	98	x	100	94

Zdroj HPL, sro,2012

BAKTERIÁLNE RESPIRAČNÉ INFEKČIE

ETIOLOGICKÝ AGENS

BRATISLAVSKÝ KRAJ PRVÝ POLROK 2012

Infekcie dolných dýchacích ciest

	počet	AIB	AMC	CFZ	CIP	CLI	CLR	COT	CTX	CXM	DOX	ERY	GEN	OFL	OXA	PNC	TTC
Escherichia coli	100	81	x	38	80	x	x	85	91	89	x	x	97	x	x	x	78
Haemophilus influenzae	188	98	88	100	100	x	97	74	x	86	x	x	0	x	x	x	0
Klebsiella oxytoca	27	85	x	x	100	x	x	100	96	100	x	x	100	x	x	x	96
Moraxella catarrhalis	95	100	100	x	100	x	100	89	x	100	98	92	x	100	x	x	100
Neisseria meningitidis	11	x	x	x	45	x	x	36	100	x	x	x	x	x	x	x	x
Staphylococcus aureus	168	93	x	0	90	72	x	94	x	x	100	66	85	x	93	x	86
Streptococcus pneumoniae	47	x	x	x	x	78	x	87	x	x	x	72	x	100	x	84	87
Klebsiella pneumoniae	54	77	x	63	70	x	x	74	79	80	x	x	75	x	x	x	74

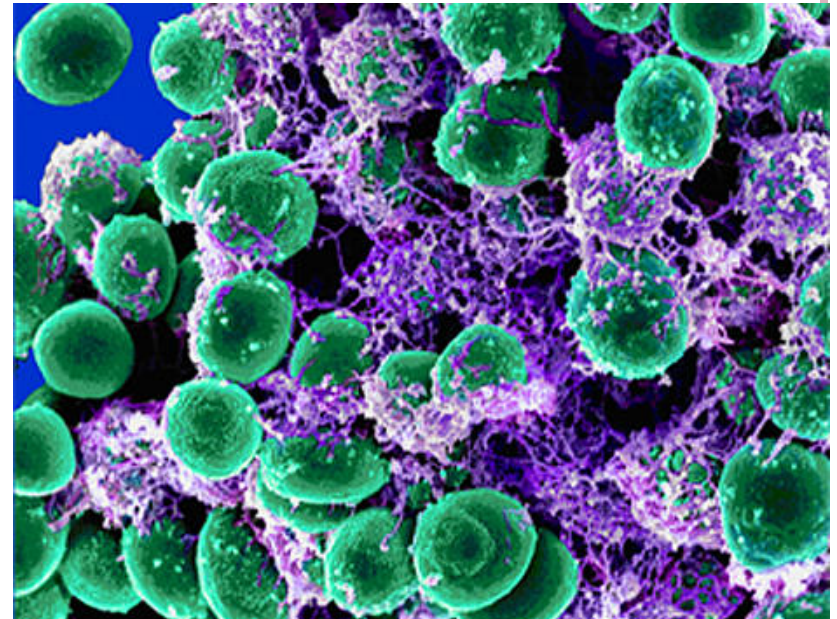
Zdroj HPL, sro,2012

KOMUNITNÉ PATOGÉNY

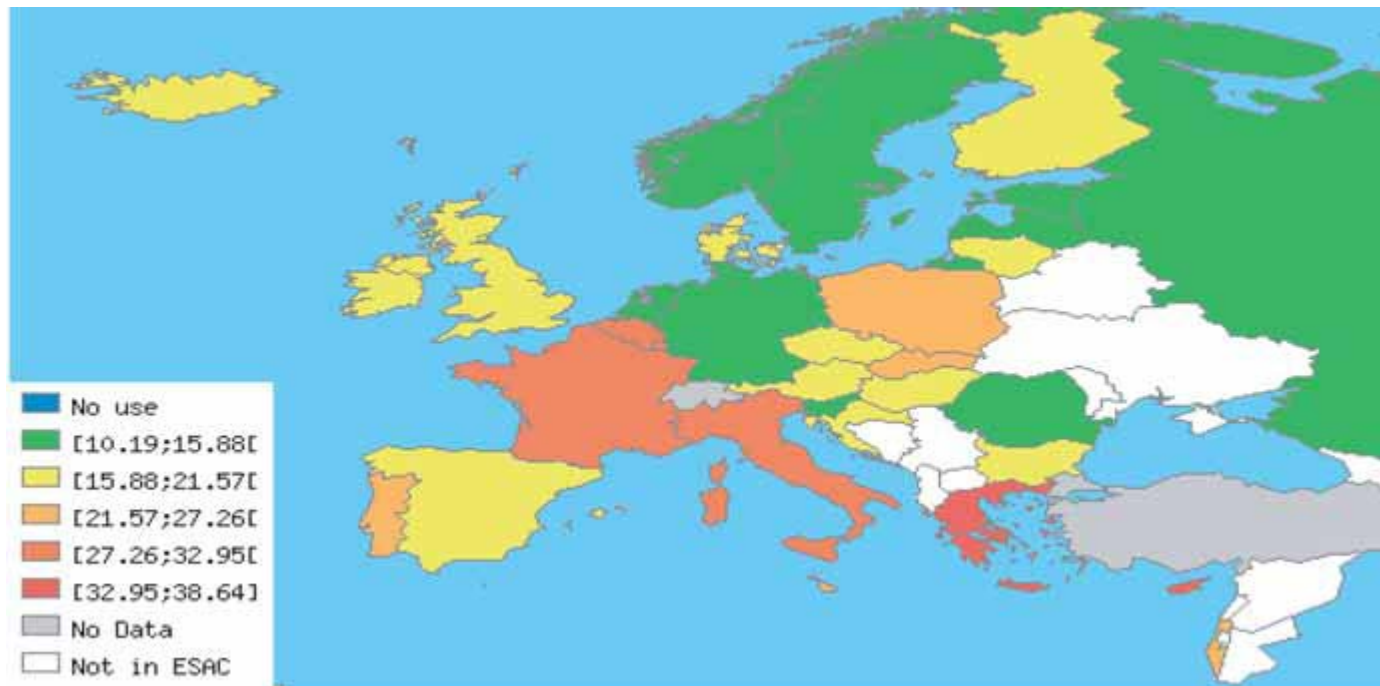
REZISTENCIA

- *Streptococcus pneumoniae*
rezistentný na PNC a makrolidy
- *Haemophilus influenzae*
rezistentný na ampicilín
- *Neisseria gonorrhoeae*
rezistentná na PNC, chinolóny, tetracyklín
- *Staphylococcus aureus*
rezistentný na meticilín

WHO: THE EVOLVING THREAT OF ANTIMICROBIAL RESISTANCE OPTIONS FOR ACTION

**Total antibiotic use in ambulatory
care in 32 countries in 2009 is
expressed in defined daily doses per
1000 inhabitants
per day (DID).**

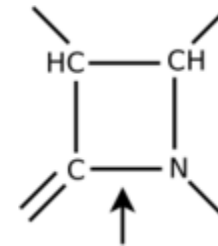
http://whqlibdoc.who.int/publications/2012/9789241503181_eng.pdf

CEFIXIME

Betalaktámové ATB

- Betalaktámový kruh, jeho celistvosť je podmienkou účinnosti

- **Rozdelenie betalaktámových ATB:**

Penicilíny - prirodzené, biosyntetické, polysyntetické

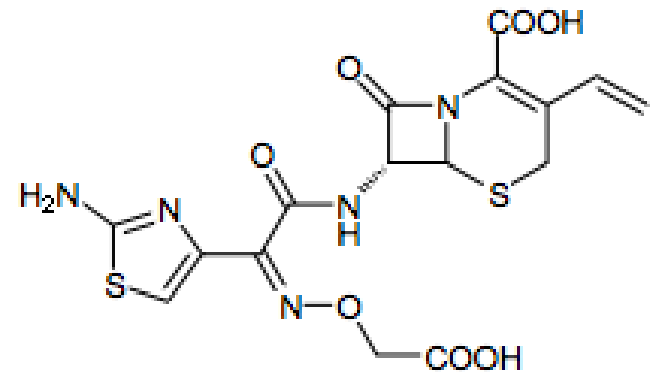
Cefalosporíny- I, II, III IV. generácie

Netypické betalaktámové antibiotiká

monobaktámy

karbapenémy

Inhibítory betalaktamáz

Cefixim

CEFIXIM

Cefalosporín III. generácie

Cefalosporíny

- Sú v súčasnosti najrozšírenejšie ATB.
Delíme ich do štyroch generácií:
  - I. cefalexín, cefazolín, cefalotín, cefadroxil, cefaklor,
  - II. cefamandol, cefuroxím
  - III. cefixim, cefpodoxím, ceftibutén
cefotaxím, cefoperazón, ceftazidím,
  - IV. cefpirom, cefepim, cefoxitín
- Spektrum účinku sa zvyšuje, I. generácia viac G+, II. G+ a G-, niektoré, III. viac G-, IV. širokospektrálna
- Majú betalaktámový kruh, krytý postrannými reťazcami-
stabilita voči pôsobeniu betalaktamáz

CEFALOSPORÍNY

G+

G-

I. generace

II. generace

III. generace

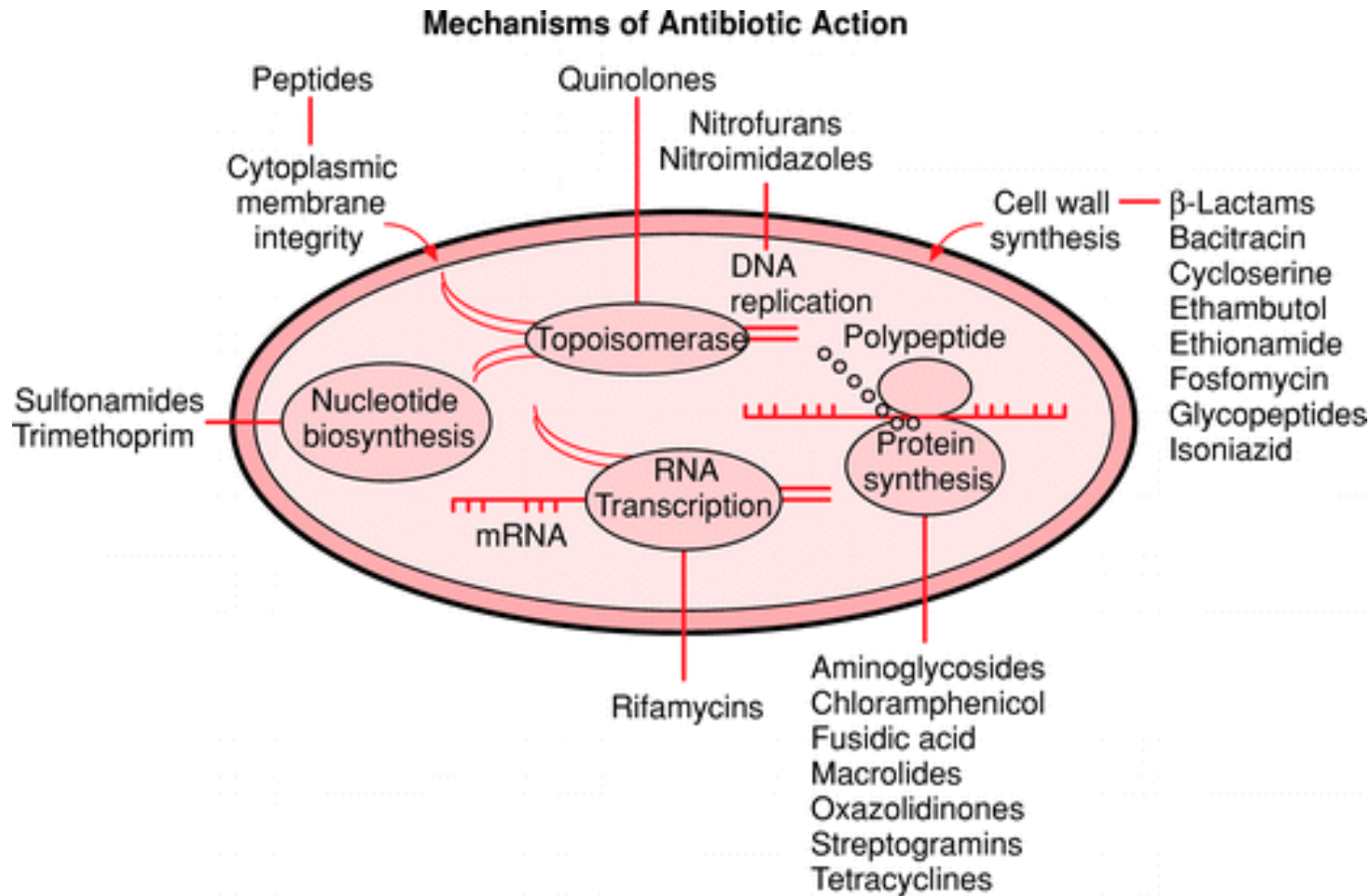

IV. generace

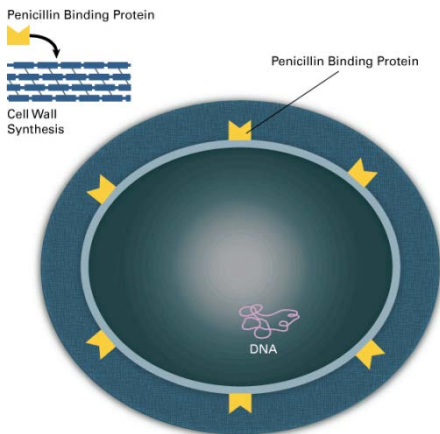
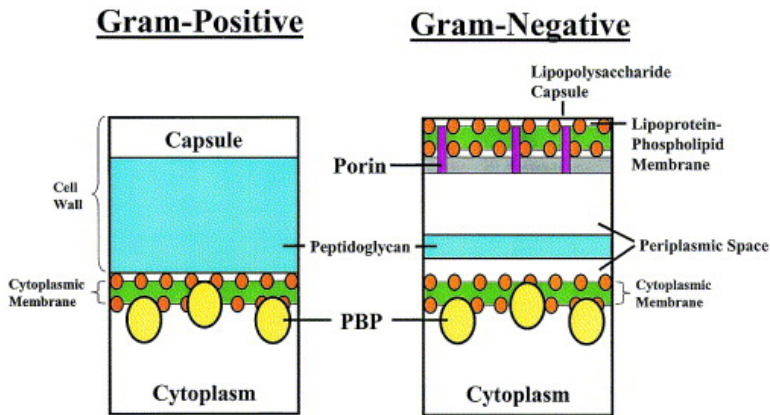
CEFIXIM

Mechanismus účinku

CEFIXIM

Mechanizmus účinku

- Baktericídne
- Inhibícia enzymatických reakcií potrebných pre stabilitu bunkovej membrány
- Väzba sa na PBP-špecifická proteíny viažuce penicilín
- Inhibícia syntézy bunkovej steny
- Aktivujú sa autolytické enzýmy
- Poškodenie a usmrtenie baktérie

SPEKTRUM ÚČINNOSTI CEFIXIMU

Respiračné patogény Gramnegatívne	Respiračné patogény Grampozitívne	Patogény UGT Gramnegatívne	Patogény GIT Gramnegatívne
Hemophilus influenzae	Streptococcus pneumoniae (MS)*	Neisseria gonorrhoe	Salmonella sp.
Moraxella catarrhalis	Streptococcus pyogenes	Escherichia coli**	Shigella
Klebsiella pneumoniae**		Proteus sp.	Escherichia coli**
Hemophilus parainfluenzae		Klebsiella sp.	Proteus

*Miera rezistencie Streptococcus pneumoniae je v Česku, Rakúsku, Nemecku, Taliansku a UK nízka.

**Kmene produkujúce betalaktamázy so širokým spektrom (ESBL) môžu byť rezistentné voči cefalosporínom aj napriek citlivosti in vitro.

CEFIXIM

Rezistentné mikroorganizmy

Dedične rezistentné organizmy

Gram-pozitívne aeróbne organizmy

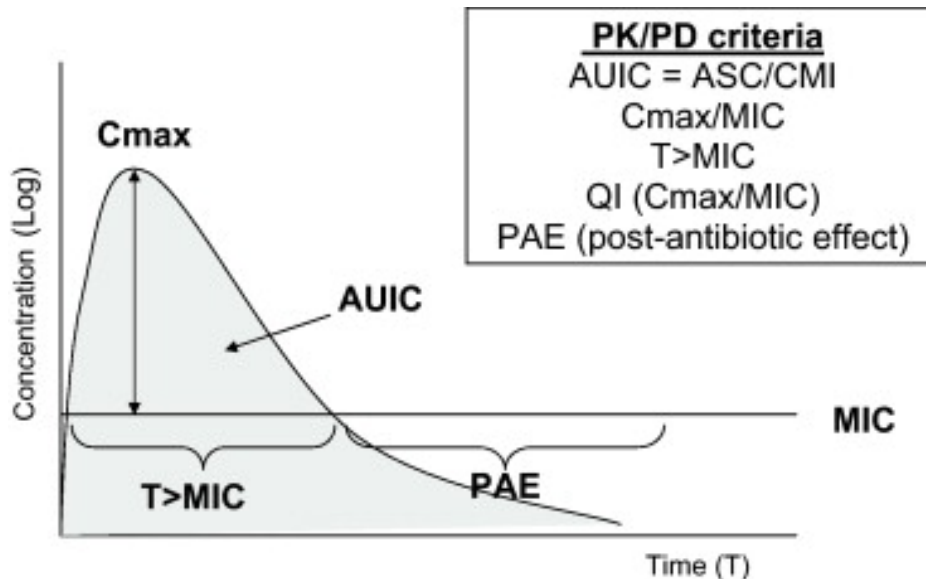
- *Enterococcus spp.*
- *Staphylococcus spp.*
- *Streptococcus pneumoniae* (ak je stredne citlivý alebo rezistentný voči penicilínu)

Gram-negatívne aeróbne organizmy

- *Pseudomonas aeruginosa*
- *Chlamydia spp.*, *Chlamydophila spp.*, *Legionella pneumophila*, *Mycoplasma spp.*

Farmakokinetické a farmakodynamické parametre potrebné pre účinnosť betalakámových ATB

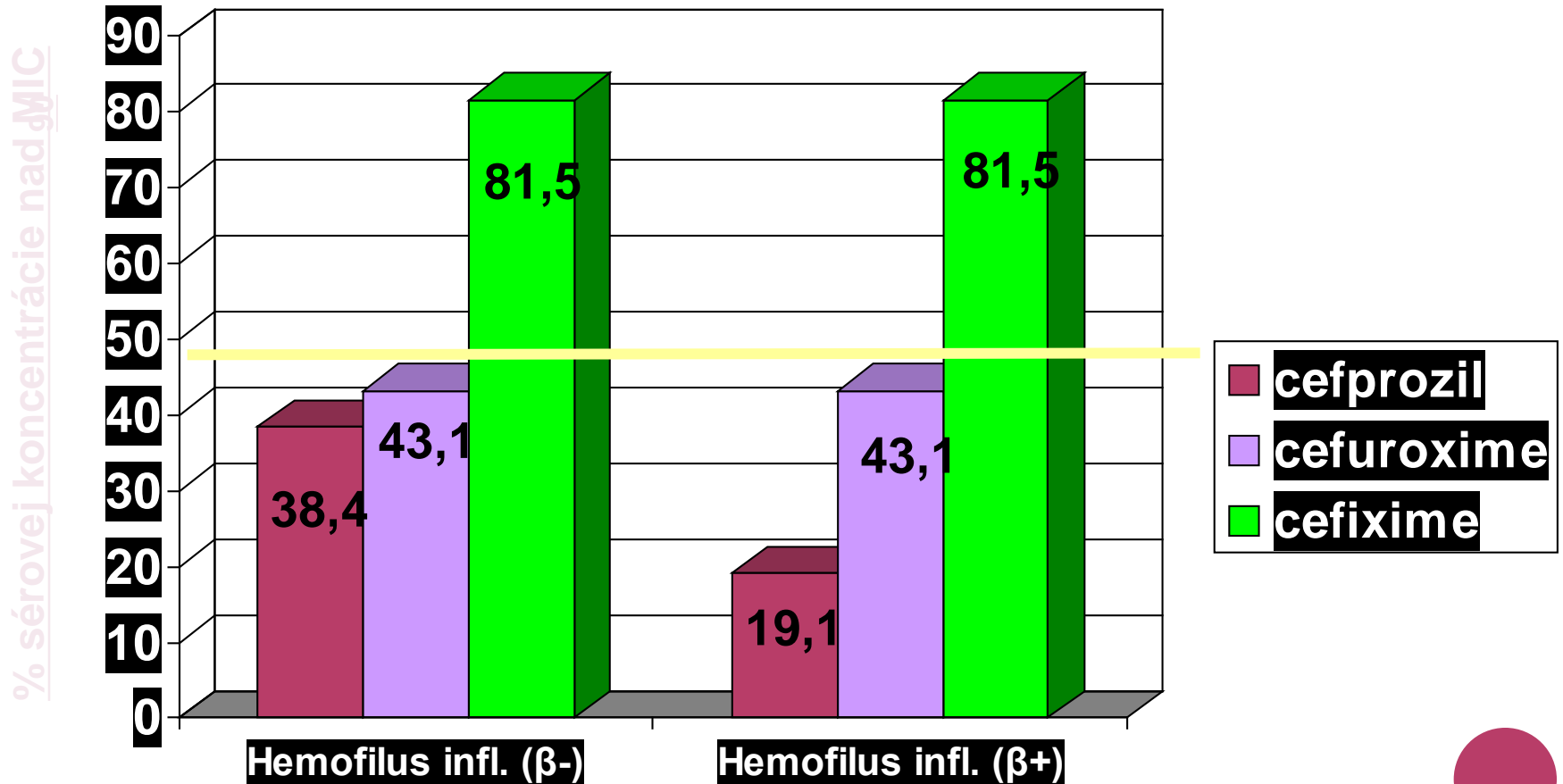

- Porovnanie používaných ATB v liečbe respiračných infekcií

Cefixim 1x 400 mg

- *Str. pneumoniae* 48,1%
- *Klebsiella pn.* 81,5%
- *Moraxella catharalis* 64,8%
- *Haemophilus influenzae* 81,5%

POROVNANIE ČASU SÉROVEJ KONCENTRÁCIE B-LAKTÁMOVÝCH ANTIBIOTÍK NAD MIC₉₀ *H.INFLUENZAE*

CEFIXIM

Farmakokinetika

- Po perorálnom podaní tabl. sa vstrebe asi 50 %, príjem potravy neovplyvňuje vstrebávanie.
- Približne 65 % cefiximu väzba na sérové proteíny.
- Polčas vylučovania cefiximu je 2-4 hodiny nezávisle od dávky a liekovej formy.
- Približne 10 až 20 % z 200-400 mg perorálnej dávky cefiximu sa vylučuje v nezmenenej forme do moču v priebehu 24 hodín.
- Koncentrácie cefiximu boli nájdené v nasledujúcich tkanivách: tonzily, pľúcne tkanivo, spútum, výtok z ucha, žlč dávke).

CEFIXIM

Indikácie

- **infekcie horných dýchacích ciest,**
- **ORL infekcie (zápal stredného ucha)**
- **infekcie dolných dýchacích ciest,**
- infekcie obličiek a močových ciest,
- infekcie žlčových ciest,
- akútna gonoroická uretritída.

Uplatnenie pri liečbe akútnej otitídy

Slovensko

Odporúčania

Zásady racionálnej antibiotickej liečby respiračných infekcií- IV. Prepacované vydanie, 2006 (Respiro2-2006)

- **Penicilín, makrolidy, kotrimoxazol**
- **Aminopenicilín, makrolidy, cef. 2 generácie**
- **Aminopenicilín, Aminopenicilín + inhibítor betalaktamázy, makrolidy, cef. 2 generácie**
- **J Pediatr.1991 Jul;119(1 Pt 1):117-22.**
- **Cefixime compared with amoxicillin for treatment of acute otitis media.**
- Johnson CE, Carlin SA, Super DM, Rehmus JM, Roberts DG, Christopher NC, Whitwell JK, Shurin PA.

- Drugs, 1991;42 Suppl 4:30-2.
- **Efficacy and tolerability of cefixime in otitis media. A multicentre study in over 25,000 children.**
- Účinnosť a tolerancia u 25 863 detí s akútnym zápalom ucha
- cefixime 8 mg/kg 1 x denne 10 dní
- 86% vyliečení alebo zlepšení
- 9.4% NÚ.

Uplatnenie pri liečbe akútnej sínusitídy

Odporúčania EPOS 2007 pre primárnu prax

EPOS 2007 – 137 stranový dokument panelu európskych expertov „European Position paper on Rhinosinusitis and nasal Polyps“ (Rhinology, 2007)

- Baktérie spôsobujú asi 60 % akútnych sínusitíd
- Väčšina prípadov sa vylieči aj bez ATB liečby (82 % s ATB vs 69 % bez ATB)
- Najčastejšie sa z maxilárnych dutín izolujú:
  - **Streptococcus pneumoniae**
  - **Haemophilus influenzae**
  - **Moraxella catarrhalis** (najmä u detí)
  - **Streptokoky** , **Staphylococcus aureus** a anaeróby spôsobujú zanedbateľné percento infekcií

Uplatnenie pri liečbe akútnej exacerbácie CHOPCH

- **ERS TASK FORCE IN COLLABORATION WITH ESCMID**
Guidelines for the management of adult lower respiratory tract infections
- **Podľa závažnosti exacerbácie**
- **PNC, TTC**
- **Amoxicilín + klavulanát**
- **Ciprofloxacín (*ak Ps. aeruginosa*)**
- **Alternatíva Levofloxacin, Moxifloxacín**
- **2-3. generačný cefalosporín + chinolóny**

Eur Respir J 2005; 26: 1138–1180

Uplatnenie pri liečbe komunitnej pneumónie

- **Zásady racionálnej antibiotickej liečby respiračných infekcií- IV. Prepracované vydanie, 2006 (Respiro2-2006)**
- Potencovaný aminopenicilín
- Pri alergii makrolid
- Pri vykultivovaných patogénoch- podľa citlivosti

- Ak zlyhanie liečby po 48-72 hodinách zmena ATB
- *Am Fam. Physician* 2006 Feb 1;73(3):442-450.

ERS TASK FORCE IN COLLABORATION WITH ESCMID

GUIDELINES FOR THE MANAGEMENT OF ADULT LOWER RESPIRATORY TRACT INFECTIONS

- Penicilín G (+- makrolid)
- Aminopenicilín (+- makrolid)
- Co-amoxiclav (+-makrolid)
- 2- 3 gener. cefalosporín (+-makrolid)
- Alternativa: levofloxacin, moxifloxacin

Eur Respir J 2005; 26: 1138–1180

Čo treba ešte vedieť o cefixíme

- Použitie v tehotenstve možné v indikovaných prípadoch, cefixím nie je teratogénny pre zvieratá, nie sú štúdie na ľuďoch

Odporúčanie B

- Interakcie s inými liekmi: neexistujú závažné interakcie
- pozor pri používaní s: kumarínmi- warfarin-
zvýšenie účinku
- furosemid- zhoršenie obličkových funkcií u pacientov s ochorením obličiek
- **Nežiadúce účinky**: hnačka, exantém.

The Use of Cephalosporins in Penicillin-allergic Patients

○ A Literature Review

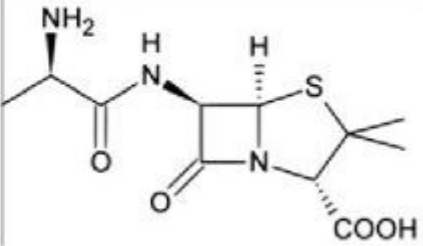
James D. Campagna, MD; Michael C. Bond; Esteban Schabelman; Bryan D. Hayes

Authors and Disclosures

Posted: 05/28/2012; J Emerg Med. 2012;42(5):612-620. © 2012 Elsevier Science, Inc.

- **Conclusions** Although a myth persists that approximately 10% of patients with a history of penicillin allergy will have an allergic reaction if given a cephalosporin, **the overall cross-reactivity rate is approximately 1% when using first-generation cephalosporins or cephalosporins with similar R1 side chains.** However, a single study reported the prevalence of cross reactivity with cefadroxil as high as 27%. For penicillin-allergic patients, the use of third- or fourth-generation cephalosporins or cephalosporins with dissimilar side chains than the offending penicillin carries a negligible risk of cross allergy.

Medscape

Penicillin	Cephalosporins That Cross React	Common R1 Side Chain
Amoxicillin Ampicillin	Cefaclor† Cefadroxil* Cefatrizine* Cefprozil† Cephalexin* Cephradine*	

Source: Jrl Emerg Med © 2012 Elsevier, Inc

ZÁVERY I.

- Cca 80 % infekcií horných dýchacích ciest spôsobujú vírusy a nevyžadujú ATB liečbu
- Infekcie dýchacích ciest vyžadujúce ATB spôsobujú najčastejšie *Streptococcus. pn.*, *Moraxella catharalis*, *Haemophilus influenzae*, *Klebsiella pneumoniae* ale aj *stafylokoky* a atypické mikroorganizmy
- Liečba akútnej bakteriálnej respiračnej infekcie má zohľadňovať farmakokinetické aj farmakodynamické vlastnosti ATB- PK/PD modeling – účinnosť a zabránenie vzniku rezistencie
- Bezpečnosť, kompliance pacienta, ekonomický aspekt

Závery II- možnosti použitia cefiximu pri respiračných infekciách

- Uplatnenie má pri liečbe otitis media
- Nie je liekom prvej voľby pri tonzilitídach- PNC
- Je alternatívnou liečbe pri nazofaryngitídach
- Liekom voľby pri akútnych exacerbáciach chronickej bronchitídy
- Liečba pneumónie pri *G-*, *Klebsiella pn.*, *Moraxella catharalis*, *Haemophilus influenzae* alebo liečba v kombinácii, alebo sekvenčná liečba po i.v. liečbe

Ďakujem za pozornosť

AKÚTNA BRONCHITÍDA

- Diagnostika
  - ARI a kašeľ s alebo bez vykašliavania spúta menej ako 3 týždne
  - Bez klinických príznakov pneumónie
  - Purulentné spútum neznamená nevyhnutne bakteriálnu infekciu
- Sérologické vyšetrenie, stanovenie vírusov alebo spútum na kultiváciu sa spravidla nerobí rutinne [C]
- RTG hrudníka nie je indikované pokiaľ sú prítomné nasledovné príznaky [B]:
  - Akútny kašeľ a spútum s príznakmi akútnej
  - Frekvencia srdca <100 úderov/min
  - Dychová frekvencia <24 dychov/min
  - Orálna teplota $<38^{\circ}$ C
  - Fyzikálne vyšetrenie pľúc nevykazuje známky lokálnej konsolidácie

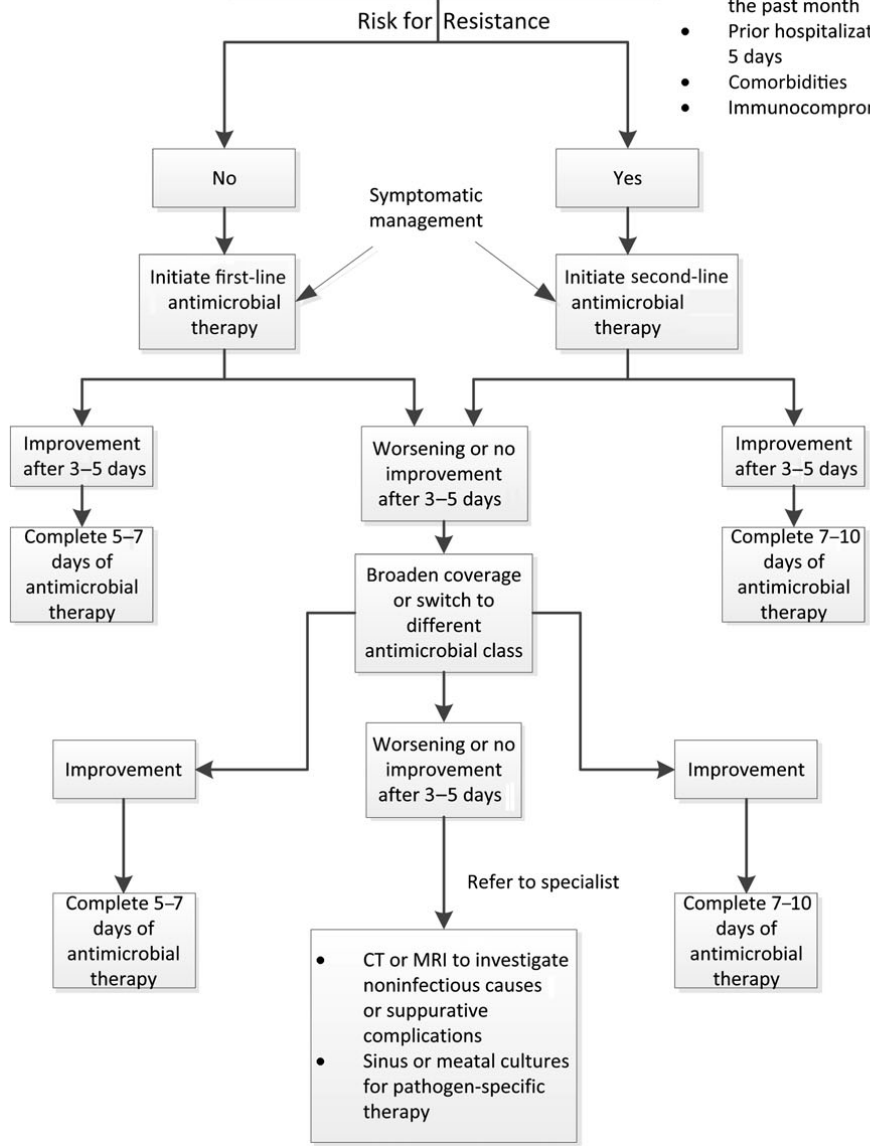

- Autoři popisují svoje zkušenosti s využitím cefiximu, perorálního cefalosporinu třetígenerace, u recidivujících a protrahovaných sinusitid. Soubor pacientů tvořilo 17 dospělých a pět dětí, z nichž většina byla před podáním cefiximu léčena několika antibiotiky. Patogenní mikrobiální agens bylo zjištěno jen u čtyř pacientů, a to *Klebsiella oxytoca*, *Streptococcus pneumoniae* a *Haemophilus influenzae*. V ostatních případech byla kultivace z punktátů negativní nebo obsahovala tzv. fyziologickou flóru - nejčastěji *Str. viridans*. V žádném případě nebyl jako etiologické agens prokázán zlatý stafylokok, na který je cefixim neúčinný. Průměrná doba léčby cefiximem byla osm dní, úspěšnost léčby 100%. V případě putridním empyémů čelistních dutin a odontogenních sinusitid se velmi osvědčila kombinace cefiximu s celkovou a lokální léčbou metronidazolem. Získané poznatky umožňují doporučit cefixim jako účinné antibiotikum pro léčbu úporných nebo recidivujících sinusitid vyvolaných citlivými mikroby.

Signs & Symptoms either:
 a) Persistent & not improving (≥ 10 days);
 b) Severe ($\geq 3-4$ days); or
 c) Worsening or "double-sickening" ($\geq 3-4$ days)

- Risk for antibiotic resistance
- Age < 2 or > 65 , daycare
  - Prior antibiotics within the past month
  - Prior hospitalization past 5 days
  - Comorbidities
  - Immunocompromised

Second- and third-generation oral cephalosporins are no longer recommended for empiric monotherapy of ABRS due to variable rates of resistance among *S. pneumoniae*. Combination therapy with a third-generation oral cephalosporin (cefixime or cefpodoxime) plus clindamycin may be used as second-line therapy for children with non-type I penicillin allergy or from geographic regions with high endemic rates of PNS *S. pneumoniae* (weak, moderate).

CEFIXIME

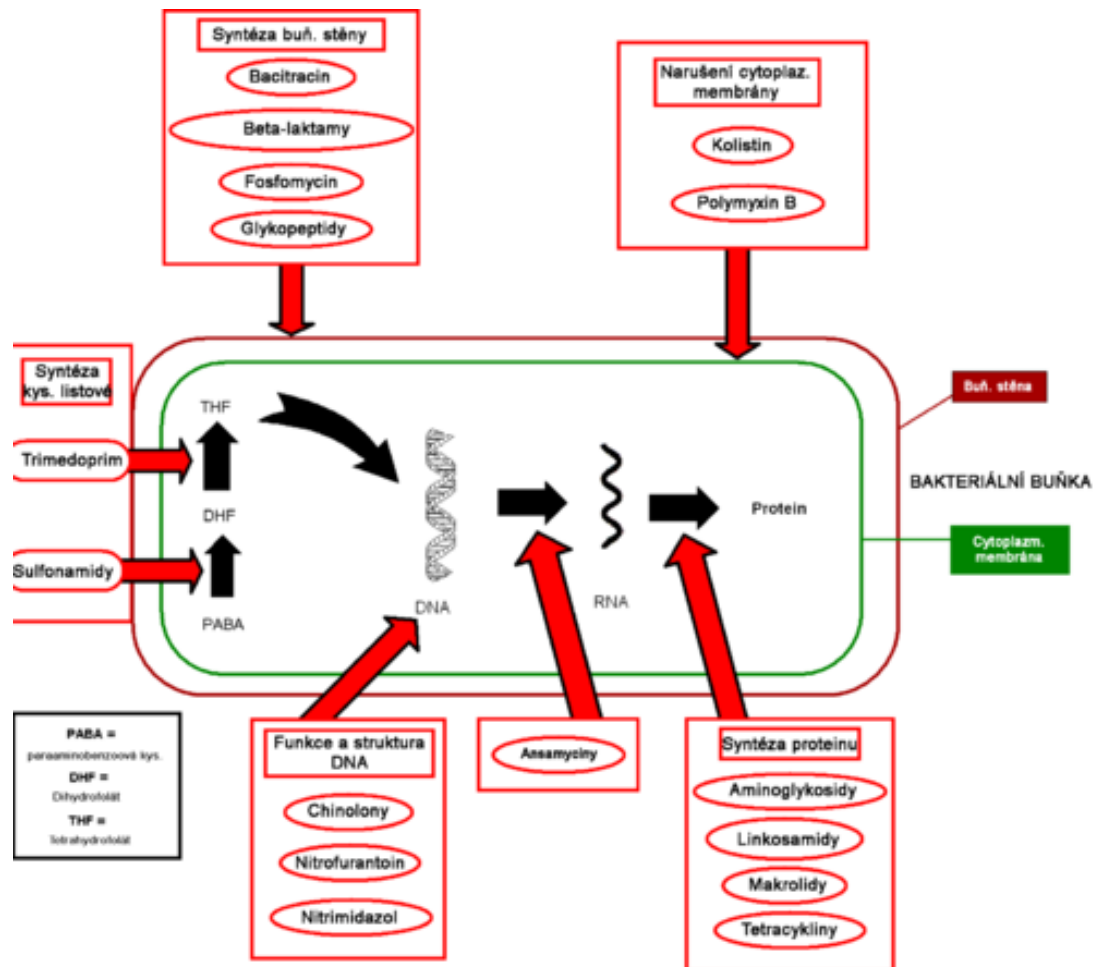
Farmakokinetika

- Po perorálnom podaní tabl. sa vstrebe asi 50 %, príjem potravy neovplyvňuje vstrebávanie.
- Približne 65 % cefixímu väzba na sérové proteíny.
- Polčas vylučovania cefixímu je 2-4 hodiny nezávisle od dávky a liekovej formy.
- Približne 10 až 20 % z 200-400 mg perorálnej dávky cefixímu sa vylučuje v nezmenenej forme do moču v priebehu 24 hodín.
- Po jednorazovej perorálnej dávke 400 mg cefixímu sa dosiahnu koncentrácie v moči dlhšie ako 24 hodín, ktoré sú vyššie, ako je hodnota minimálnej inhibičnej koncentrácie (MIC) vnímavých patogénov.
- Koncentrácie cefixímu boli nájdené v nasledujúcich tkanivách: tonzily, pľúcne tkanivo, spútum, výtok z ucha, žlč dávke).
- Neexistujú žiadne údaje týkajúce sa metabolizmu cefixímu.

CEFIXIME

Mechanismus účinku

CEFIXIME

Spektrum bakteriálneho účinku

- *Streptococcus pneumoniae*
- *Str. agalactiae*
- *H. parainfluenzae*
- *Neisseria gonorrhoeae*
- *Proteus mirabilis*
- *Klebsiella oxytoca*,
- *Pasteurella multocida*
- *Salmonella spp.*
- *Shigella spp.*
- *Serratia marcescens*
- *Str. pyogenes*
- *Haemophilus influenzae*
- *Branhamella catarrhalis*
- *Escherichia coli*
- *Klebsiella pneumoniae*
- *Enterobacter sp.*
- *Providencia spp.*
- *Citrobacter amalonaticus*
- *Citrobacter diversus*